Naturvernforbundet Glåmdal

Naturvernforbundet Sør-Østerdal

Kongsvinger/Elverum, 27. september 2026
(korrigert, 1. versjon av 25. september 2026)[1]

Norges vassdrags- og energidirektorat
nve@nve.no

Høringssvar: Sjølisætra vindkraftverk, Åsnes kommune – høring av melding og varsel om oppstart av områdereguleringsplan[2]

Naturvernforbundet i Glåmdal (organisasjonsnummer 932 684 128) og Naturvernforbundet i Sør-Østerdal (organisasjonsnummer 997 850 564) takker for muligheten til å inngi dette høringssvaret. Referansen for denne høringen er 202521273-8. Høringsfristen er 25. september 2026. Dette høringssvaret er rettidig.

Konklusjon

Naturvernforbundet er ikke prinsipielt mot vindkraft, men vi er mot naturødeleggende vindkraft. Vi fraråder derfor sterkt å bygge vindkraftverk i området Sjølisætra på Finnskogen i Åsnes kommune. Derfor er vi også mot at det utarbeides en konsekvensutredning. *Prosjektet bør skrinlegges raskest mulig.*

Om Sjølisætra vindkraftverk

Det 35 kvadratkilometer store planområdet er i hovedsak avsatt til landbruks-, natur- og friluftsformål samt reindrift (LNFR-formål), med innslag av vann med formål bruk og vern av sjø og vassdrag med tilhørende hensynssoner. Der er også noen mindre områder med hensynssone H560 for bevaring av naturmiljø og biologisk mangfold.

Planområdet ønskes omdisponert til et vindindustriområde for å kunne bygge 20-40 vindturbiner som vil bli 250-270 meter høye, målt til vingetipp. Statskraft søker om konsesjon for å installere effekt på inntil 300 MW med en årlig produksjon på opptil 1020 GWh.

Statlige planretningslinjer

Vi minner om de statlige planretningslinjene for areal og mobilitet som ble fastsatt ved kongelig resolusjon av 24. januar 2025 med hjemmel i plan- og bygningsloven § 6-2. Punkt 3.10 poengterer at utbygging utenfor områder som er avsatt til landbruks-, natur- og friluftsformål samt reindrift (LNFR-formål) og grøntområder, skal vurderes først.[3]

[1] Korrekturfeil o.l. er rettet, avsnittet om statlige planretningslinjer er flyttet oppover og har fått egen mellomoverskrift, enkelte unødvendige setninger strøket og enkelte presiseringer er gjort.
[2] Merk e-post med «Høringsuttalelse 202521273» i emnefeltet.
[3] Se https://lovdata.no/static/lovtidend/ltavd1/2025/sf-20250124-0069.pdf

Naturvernforbundet i Glåmdal:
E-postadresse: glamdal@naturvernforbundet.no
Nettsider: https://naturvernforbundet.no/innlandet/lokallag/glamdal/
Organisasjonsnummer: 932 684 128 Bankkonto: 1813.74.01394

Statskraft som lovbryter i vindkraftsak
Høyesterett i storkammer konkluderte enstemmig den 11. oktober 2021 med at vindkraftutbyggingen var ulovlig fordi den vil ha en vesentlig negativ effekt på reineiernes mulighet til å dyrke sin kultur på Fosen. Majoritetseier i Fosen Vind DA er Statskraft, med 52 prosent, som nå ønsker å bygge Sjølisætra vindkraftverk.[4]

Finnskogen
Finnskogen er et sammenhengende og enestående natur- og landskapsområde med rik kulturhistorie. *Bit-for-bit-nedbygging av Finnskogen er uakseptabelt.* Området er særskilt lite egnet for store vindkraftprosjekt. Statkrafts planer er neppe forenelig med bevaring av Finnskogens naturmangfold, kulturminner, skogfinnenes hovedleveområdet, friluftsliv og reiseliv.

Etter å ha fulgt utbyggingen av Raskiftet vindkraftverk og Kjølberget vindkraftverk på Finnskogen på nært hold, vil vi på det sterkeste fraråde tilsvarende industrialisering av Sjølisætra. Raskiftet vindkraftverk og Kjølberget vindkraftverk er allerede to vindkraftverk for mye på Finnskogen.

NATURMANGFOLD
Bit-for-bit-nedbygging og naturavtalen
Det planlegges nå veldig mange ulike prosjekter som fører til en uakseptabel nedbygging av norsk natur – bit for bit.

Naturavtalen (det globale Kunming-Montreal-rammeverket av 19. desember 2022 som Norge har underskrevet) må følges opp i Åsnes kommune. Selv om naturavtalen ikke handler om konkrete enkeltprosjekter, kan utbygging av Sjølisætra vindkraftverk gjøre det vanskeligere og dyrere for Norge å nå avtalens mål.

Innhenting av ny kunnskap
Vi vil poengtere at eksisterende databaser typisk er mangelfulle. Hvilke områder som er undersøkt og innrapportert kan være ganske tilfeldig. En del av opplysningene kan også ha blitt foreldet eller være feilaktige av andre årsaker. Det er derfor meget viktig at planområder undersøkes av fagpersoner som er *helt uavhengige* av Statskraft.

Uakseptabelt forslag fra Statskraft
Når det gjelder naturmangfold og naturtyper foreslår Statskraft følgende:

> Forslag metode: Det vil være svært tidkrevende å kartlegge hele planområdet etter Miljødirektoratets instruks basert på NiN. Det anbefales derfor at kartleggingen av naturtyper og fastsittende arter konsentreres til arealer som vil bli fysisk berørt av tiltaket, samt en buffersone rundt disse. For de øvrige områdene gjøres det en vurdering av områdets potensial for viktige og sårbare naturtyper.[5]

---

[4] Rosvold, Knut A.: *Fosen Vind* i *Store norske leksikon* på snl.no. Sist oppdatert 5. august 2026, avlest 25. september 2026 fra https://snl.no/Fosen_Vind.

[5] Fra side 58 under overskriften «Naturmangfold – Naturtyper» i Statskraft (2026): Sjølisætra vindkraftverk Kombinert planprogram og melding med forslag til utredningsprogram. Statskraft, august 2026. https://webfileservice.nve.no/API/PublishedFiles/Download/6517794c-fd65-4d74-a522-c660ff924a05/202521273/3454873. Dette notatet i omtales i hovedteksten og også som **høringsnotatet** (fra Statskraft).

Vi reagerer på at Statskraft ønsker å begrense utredningen av de negative konsekvensene av vindkraftverket på naturmangfold og naturtyper. Det er mange arter som ikke er fastsittende, som kan bli sterkt negativt berørt, inkludert flaggermus og insekter, men også mange andre mobile arter. *Det må være helt uakseptabelt å begrense utredningen i samsvar med Statskrafts ønsker.*

Vindkraftskadde flaggermus

En død flaggermus er en for mye. Hunnflaggermus får ofte bare en unge hvert år. Dette gjør flaggermus mye mer sårbare for dødsfall enn dyr som får større kull. Flaggermus jakter insekter ved hjelp av ultralyd om natta. Men på grunn av den høye hastigheten til vindturbinenes rotorblader, kan ikke flaggermus oppdage rotorbladene. Vi viser videre til Miljødirektoratets kritiske rapport om flaggermus og vindkraftverk.[6]

En blodig flaggermus – med en vinge ute av ledd – ble funnet etter med kollisjon med et svensk vindkraftverk.[7] To vindkraftforetag ble ilagt bøter på til sammen 400 000 svenske kroner.

I venstre kolonne på side 60 i Statskrafts høringsnotat står det om rødlistede flaggermusarter. Men det er ikke alle flaggermusarter i Norge som er rødlistede, men alle er fredede. Derfor må alle flaggermusarter utredes. Statskrafts vurdering i høyre kolonne på side 60 i høringsnotatet virker for generell. *Det er ikke akseptabelt om Statskraft ikke følger retningslinjene fra blant annet Eurobats som er omtalt i venstre kolonne*.

Sviktende naturforvaltning i Solør (ansvarsarter og -naturtyper)

Temaene ansvarsarter og ansvarsnaturtyper ble utredet i 2022 for tidligere Hedmark fylke:

> Miljøfaglig Utredning og [b]iolog Jon Bekken har gjort en analyse av naturtyper og arter som tidligere Hedmark fylke har et særlig forvaltningsansvar for, fordi de har store og viktige forekomster i Hedmark. Ansvarsnaturtyper og ansvarsarter kommer i tillegg til og supplerer rødlistede naturtyper og arter og utvalgte naturtyper og prioriterte arter.[8]

Planområdet i Åsnes kommune grenser i nord til Våler kommune. Vi vil særlig henlede oppmerksomheten på ansvarsarter og -naturtyper i disse kommunene, som er omtalt i rapporten i sitatet rett ovenfor:[9] En av disse ansvarsartene er spurvefuglen *hortulan*. Den var på 1990-tallet etablert i over 60 lokaliteter i Elverum, Våler, Åsnes og Grue.[10] Nå regner

---

[6] Miljødirektoratet (2019): Faggrunnlag – flaggermus. Underlagsdokument til nasjonal ramme for vindkraft. Rapport M-1306: https://www.miljodirektoratet.no/globalassets/publikasjoner/m1306/m1306.pdf

[7] SVT (2026): Vindkraftsbolag får böta 400 000 kronor efter fladdermusskada. Publisert 23. september 2026, klokka 07.01, oppdatert 24. September 2026, klokka 07.05, avlest 24. september. I tillegg til teksten finnes det på nettsiden også en videosnutt på 28 sekunder om saken. https://www.svt.se/nyheter/lokalt/jonkoping/vindkraftsbolag-far-bota-400-000-kronor-efter-fladdermusskada

[8] Fra side 8 i Bekken, J., Larsen, B. H. & Gaarder, G. (2022): Ansvarsnaturtyper og ansvarsarter for Hedmark. Miljøfaglig Utredning AS, Rapport 2022-38: https://prep-utdatert.statsforvalteren.no/siteassets/fm-innlandet/06-miljo-og-klima/naturforvaltning/mu2022-38-ansvarsnaturtyper-og--arter-hedmark.pdf

[9] Fra side 81 og 82 i Bekken, J., Larsen, B. H. & Gaarder, G. (2022), jevnfør (cirka) fotnote 7 ovenfor.

[10] Side 46 i Bekken, J., Larsen, B. H. & Gaarder, G. (2022), jevnfør (cirka) fotnote 7 ovenfor.

Miljødirektoratet denne arten som antatt utdødd i Norge.[11] Det er hensiktsmessig å bevare egnede habitater hvor hortulan kan reetablere seg i Åsnes.

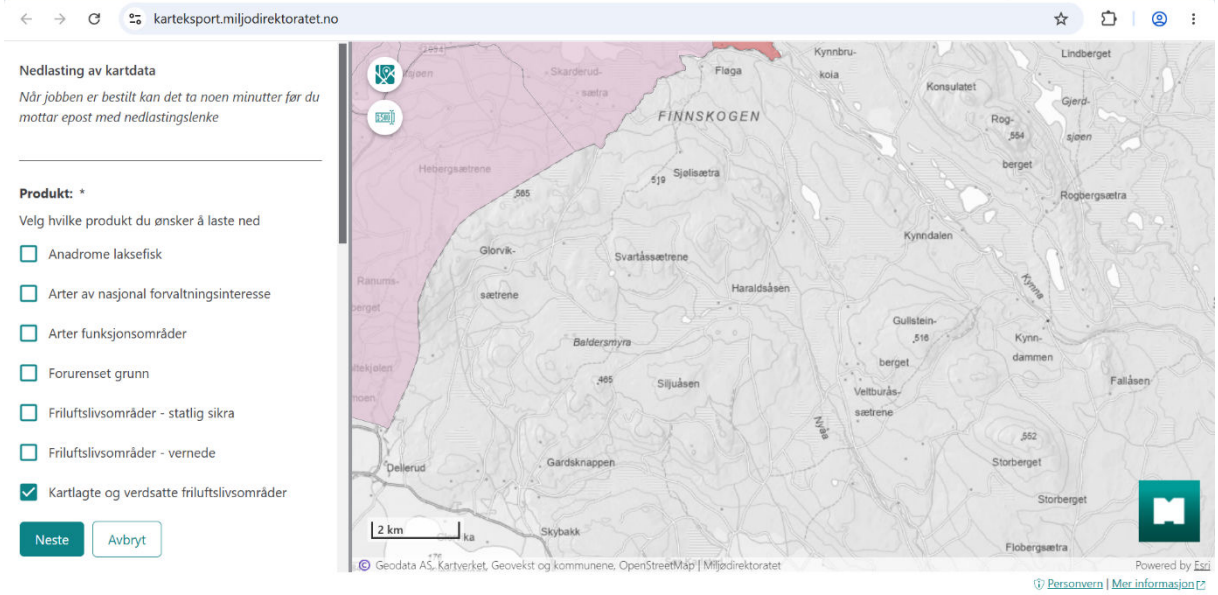
I høyre kolonne på side 59 i høringsnotatet står det at Statskraft vil gjennomføre en grundig kartlegging av *slagugla*. Det er bra. *Men det er uakseptabelt om andre fuglearter ikke kartlegges.*

Fauna ellers
Det er godt dokumentert at vindkraft har negative effekter på fugleliv og insekter, og tar livet av mange individer over tid. Fugler, pattedyr og til dels insekter beveger seg på tvers av både kommunegrensene og riksgrensa. Den samlende effekten av alle vindkraftplanene må derfor utredes.

FRILUFTSLIV

Flyktningruter
Norske Grenselosers museum holder til ved Vestmarka i Eidskog kommune, ikke så langt fra svenskegrensa. Denne flykningruta fra den andre verdenskrig er i dag merket fra Oslo. Det er særskilt uheldig om støy- og lysforurensing skal ødelegge for dem som i dag vandrer langs flyktningrutene. Det bør undersøkes i den kommende konsekvensutredningen om det er flyktningruter som blir berørt av det planlagte vindkraftverket.

Kartlegging og verdsetting av friluftsområder

Figur 1: Kartlagte og verdsatte friluftsområder. Våler kommune er kartlagt (lilla og oransjefarget). Grått område er Åsnes kommune der planområdet for Sjølisætra vindkraftverk ligger. Målestokk 2 km.

Friluftsområder i Åsnes kommune er hverken å være kartlagt eller verdsatt, ifølge Miljødirektorates kartkatalog:[12]

[11] Miljødirektoratet (2025): Fuglen hortulan anteken utdøydd i Noreg. Publisert 11. desember 2025, avlest 23. september 2026: https://www.miljodirektoratet.no/aktuelt/nyheter/2025/desember-2025/fuglen-hortulan-anteken-utdoydd-i-noreg/

[12] Fra Miljødirektoratets kartkatalog. Her kan man finne mye informasjon om Finnskogområdet blant annet: Kartlagte og verdsatte friluftsområder (unntatt Åsnes), arters funksjonsområde, arter av nasjonal forvaltningsinteresse, naturtyper (håndbok 13 fra Direktoratet for naturforvaltning), naturtyper – utvalgte,

FORURENSING

Mer forskning om forurensing fra vindkraftverk

Vi er bekymret for at vindkraftverket vil føre til uakseptabel forurensing, men det er i dag for liten kunnskap om forurensingen fra denne typen kraftproduksjon. Det trengs mer forskning om hvordan vindkraftverk påvirker insektsfaunaen, flaggermus, partikkelforurensing og avrenning. Vi vedlegger et brev fra Naturvernforbundet nasjonalt til Miljødirektoratet om disse problemstillingene:

bilag 1: Forurensing fra landbasert vindkraft, brev av 20. september 2024

Fra vindkraftverk er det fare for spredning av for eksempel oljer, mikroplast, PFAS, bisfenol og kvikksølv, som kan skade naturmiljøet, også langt utenfor planområdet. Dette må også vurderes i konsekvensutredningen.

Kvikksølv i ferskvannsfisk

Vi fikk ingen treff på «kvikksølv» i høringsnotatet fra Statskraft. Kvikksølv er et særskilt giftig grunnstoff som skader hjernen. Kvikksølv akkumuleres i næringskjedene, og kvikksølvmengdene i større rovfisker i ferskvann kan derfor bli altfor høye. Mattilsynet kom derfor i januar 2024 med følgende landsdekkende advarsler:

- Ikke spis stor gjedde eller abbor over ca. 25 cm.
- Ikke spis ørret eller røye over én kilo.
- Gravide, ammende og små barn under fem år advares mot å spise selvfanget ferskvannsfisk i det hele tatt.[13]

Ville dyr kan rimeligvis ikke følge slike anbefalinger. Åsnes er en grensekommune. Vi legger ved en oversiktsartikkel om innholdet av kvikksølv i svensk ferskvannsfisk.

bilag 2: Åkerblom et al. (2014): «Half a century of changing mercury levels in Swedish freshwater fish". *Ambio*, 43: 91–103.

Bygging av anleggsveier, flytting av løsmasser, hogst med mer kan føre til at kvikksølv frigjøres og renner ut i vassdragene. I konsekvensutredningen må målinger av kvikksølvinnholdet i fisk i innsjøene og elvene i avrenningsområdene fra vindkraftverket inngå. Det må også vurderes hvor mye kvikksølvinnholdet i fisk kan bli økt på grunn av Sjølisætra vindkraftverk.

ØKONOMISKE ASPEKTER

Eiendomspriser

Eiendomspriser har fått to seksjoner i høringsnotatet fra Statskraft, jevnfør seksjon 4.15.3 på side 46 og seksjon 5.2.5 på side 68. Det er oppsiktsvekkende at det tas sikte på å utrede virkningene på eiendomspriser «kvalitativt» (side 46). Priser er av natur kvantitative. *Det virker som Statskraft frykter at det blir framlagt tallanslag for hvor mye eiendomsprisene vil*

---

naturtyper – verdsatte, naturvernområder, restriksjonsområder, skogsmark («Natur i Norge»), snøscooterløyper, utvalgte kulturlandskap i jordbruket, vannforekomster, verdifulle kulturlandskap: https://kartkatalog.miljodirektoratet.no/dataset/Details/31

[13] Mattilsynet (2024): «Advarsel: Ferskvannsfisk og kvikksølvforurensing». 12. januar 2024. Avlest 25. september 2026: https://www.mattilsynet.no/mat-og-drikke/forbrukere/ferskvannsfisk-og-kvikksolvforurensing

gå ned, hvis vindkraftprosjektet blir gjennomført. Det er gjennom flere tiår utført en rekke forskningsprosjekter om boligpriser og andre eiendomspriser, spesielt i USA. Dette er derfor et veletablert forskningsområde, og resultatene er kvantitative. Det synes enkelt å inkludere en variabel for avstand til nærmeste vindkraftverk når man benytter regresjonsbaserte metoder som benytter data for omsetningspriser i markedet. Da vil man få fram effekten i kroner av å ha et vindkraftverk som nabo (ofte kalt hedonisk pris). Også metoder som økonomiske eksperimenter og betinget verdisetting (CVM, Contingent valuation method) kan benyttes. NVE har videre en nettside om vindkraft og eiendomspriser.[14]

Nedgangen i eiendomspriser vil typisk redusere kommunens inntekter fra eiendomsskatt.

Samfunnsøkonomisk lønnsomhet
Det er særskilt viktig at den samfunnsøkonomiske lønnsomheten ved prosjektet utredes, jevnfør plan- og bygningsloven § 1-1 første ledd. Spesielt vil vi påpeke at for ikke-regulerbar kraft, som solkraft og vindkraft, er det meget viktig å ta i betraktning **de fulle systemkostnadene** som disse krafttypene medfører, ikke bare produksjonskostnadene. De fulle systemkostandene kan være høye, og de er beregnet å være betydelig høyere i Tyskland enn i Texas, spesielt for solkraft og vindkraft, jevnfør tabell 3 i vedlagte artikkel. Tilsvarende beregninger må utføres i konsekvensutredningen for Sjølisætra vindkraftverk.

bilag 3: Idel, Robert (2022): Levelized Full System Costs of Electricity.
Energy 259 (2022): 1–11.

Bedriftsøkonomisk lønnsomhet
Det bør også kreves at prosjektet skal være bedriftsøkonomisk lønnsomt – med god margin på grunn av usikkerheten – for å unngå at prosjektet må subsidieres av Åsnes kommune, andre myndigheter eller strømkunder. Vi legger ved en artikkel som viser at vindkraftverk i Sverige i hovedsak har vært bedriftsøkonomisk ulønnsomme.

bilag 4: Sandström & Steinbeck (2025): Grön bubbla inom svensk vindkraft?
Ekonomisk Debatt 3/2025: 63–68.

TEKNISKE ASPEKTER
Elektromagnetisk stråling må utredes
På side 47 i høringsnotatet fra Statskraft står det om omfanget av konsekvensutredningen(e):

> Både positive, negative, direkte og indirekte virkninger av tiltaket skal utredes. Virkninger av vindkraftverket med tilkomstveger skal omfattes av konsekvensutredningene.

Vindkraftverk får ikke bare lokale konsekvenser. Det kan bli behov for å bygge nye kraftledningsanlegg, ikke bare i planområdet, men også til andre områder, Sverige og/eller kontinentet. Derfor må *elektromagnetisk stråling* og andre effekter av nye og oppgraderte kraftledningsanlegg utredes både innenfor og utenfor planområdet. Det må tas hensyn til at

[14] NVE (2026): Eiendomspriser: https://www.nve.no/energi/energisystem/kunnskapsgrunnlag-om-virkninger-av-vindkraft-paa-land/eiendomspriser/

personer med overfølsomhet mot elektriske eller magnetiske felt typisk har eller vil bosette seg utenfor tettbygde strøk i Åsnes.

Infralyd må utredes
Vi fikk ingen treff på «infralyd» i høringsnotatet fra Statskraft. Infralyd er lyd som ligger under den nedre høreterskelen for det menneskelige øret. Infralyd kan spres over mye lengre avstander enn hørbar lyd. De negative effektene for mennesker og dyr av infralyd må også være et tema i konsekvensutredningen.

Iskast må utredes fullt ut fra start
På side 49 i høringsnotatet fra Statskraft står et at iskast vil bli utredet i to trinn. Iskast kan være livsfarlig for dyr og mennesker og må rimeligvis utredes fullt ut fra start.

Vindkraftindustriens kritikkverdige opptreden
I Vestre Värmland har Edakalaset i Eda kommune fått bidrag fra Cloudberry Wind AB minst to år. Hensikten synes å være å oppnå godvilje lokalt i Eda kommune før det tas en beslutning om å bygge ut vindindustri. Fra Norge er vi kjent med at vindindustrien gir økonomiske bidrag til lokale lag og foreninger. Mange bedrifter sponser idrettslag, men det er en vesentlig forskjellig på veletablerte lokale bedrifter og ikke-lokal vindindustri som gjør dette i forkant av beslutninger om utbygging av vindkraft.

Videre vil kommuner få eiendomsskatt fra vindkraftverk og betaling per produsert kilowattime. Naturen kan ikke stille opp med slike pengeoverføringer i multimillionklassen. Vi mener at lokalpolitikere og offentlige myndigheter ikke skal la seg påvirke av millionene fra vindindustrien.

Avslutning
Naturvernforbundet fraråder sterkt byggingen av Sjølisætra vindkraftanlegg. Vi ønsker ikke fragmentering av sammenhengende naturområder og svekking av habitater på Finnskogen. For personene som bruker disse områdene til friluftsliv og rekreasjon, vil opplevelsene forringes sterkt. *Prosjektet bør skrinlegges raskest mulig.*

Vennlig hilsen

Naturvernforbundet i Glåmdal
Kim Aastangen, styreleder

Naturvernforbundet i Sør-Østerdal
Per Ivar Kvammen, styreleder

* * *

Naturvernforbundet i Glåmdal er Norges Naturvernforbunds lokallag i kommunene Eidskog, Grue, Kongsvinger, Nord-Odal, Sør-Odal og Åsnes. Naturvernforbundet i Sør-Østerdal er Norges Naturvernforbunds lokallag i kommunene Elverum, Åmot, Trysil og Våler. Norges Naturvernforbund ble stiftet den 18. februar 1914, og har i dag over 43 000 medlemmer. For nærmere informasjon, vennligst se nettsidene våre: www.naturvernforbundet.no.